

বাণিজ ক্ষতিকারক ফরমালিন ও কাৰ্বাইড

মাছ, শাক-সবজিসহ বিভিন্ন খাদ্যের নীৰ্ঘন্ত্বী সংৰক্ষণ ও কৃতিমান ফরমালিন পাকাতে কিছু অসুস্থ ব্যবস্থার ব্যবহার কৰছেন অতি গোচৰ ফরমালিন ও কাৰ্বাইড যা মানবদেহের জন্য অত্যন্ত ক্ষতিকর। বাল্লাদেশে প্ৰতি বছৰ প্ৰায় ৪৫ লক্ষ লোক খাদ্য বিষাক্তৰূপীয় আতঙ্কান্ত হয়ে বিভিন্ন জটিল ধোগে হুগে এৰং মৃত্যুৰূপ কৰিছে। ওখনোও আধিক মুলকা আজোৱে জন্য খাদ্যদেৱে প্ৰাণমালিন বা কাৰ্বাইডের ব্যবহৱ নিষিক্ষাৎ অমুলক কাজ। এ ধৈন নীৰনে গুণহত্যা। তাই খাদ্যদেৱে বিশুক্ত এ রাসায়নিক পদাবেৰ প্ৰয়োগ কৰে জনসচেতনতাসহ প্ৰতিৱে গতে তুলে হৈন।

ফরমালিন ও কাৰ্বাইডেৰ প্ৰভাৱ

- ❖ ❖ ❖ ফরমালিন ও কাৰ্বাইডযুক্ত খাদ্যৰ প্ৰয়োগেৰ ফল-
- ❖ ❖ ❖ ফুসফুসেৰ কাৰ্যকৰতা নষ্ট হওতে পাৰে।
- ❖ ❖ ❖ শাসকষ্ট, আজোৱা, সুন্দৰী মনো, ডায়ারিয়া, চৰ্মোগেৰ সৃষ্টি হৈ।
- ❖ ❖ ❖ হাত, বিড়নী আৰ্দ্ধজন্মহ আলসাৰ, লিভৰ সিসেৰিস এমনকি মুগব্যাধি ক্যালাৰও হতে পাৰে।
- ❖ ❖ ❖ ঢোকেৰ ঝুলাপোড়াসহ অসুস্থ প্ৰিকৰ হওতে পাৰে।
- ❖ ❖ ❖ গৰভবতী মার্যাদেৰ ক্ষেত্ৰে মৰাত্মক কৰুক কৈৰে বিকলাঙ্গ নিষ্ঠৰ জন্য হতে পাৰে।

খাদ্যে ফরমালিন চেনাৰ উপায়

- সাধাৱণত: ফরমালিনযুক্ত খাদ্যদেৱেৰ উপৰ মাছি বসে না।
- ৰাত্তিবিক পৰিৱেশে খাদ্যদেৱ্য ও ফলমূল নীৰাধীন রাখাৰ পৰোও পঁচে না
- খাদ্যদেৱ্য ও ফলমূলেৰ স্বাভাৱিক গৰু ও স্বাদ থাকে নন।
- ফরমালিন প্ৰযোগকৃত আপালোক কাটিব পৰ খণ্ডিত অংশ লাল হবে নন।
- ফলেৰ পৃষ্ঠি উপালান নষ্ট হৈ এৰং ফুট ভালু থাকে নন।

ফরমালিনেৰ প্ৰতিৱে কমানোৰ উপায়

- ❖ মাছ: লবণাক্ত পানিতে ফরমালিনযুক্ত মাছ ১ ঘণ্টা ভিজিয়ে রাখলে ৯০ ভাগ পৰ্যন্ত ফরমালিন কৰে যাব।
- ❖ ডিনেগুৰ (সিৱৰক) মিছিত পানিতে ফরমালিনযুক্ত মাছ ৩০ মিনিট ভিজিয়ে রাখলে ১০০ ভাগ পৰ্যন্ত ফরমালিন দূৰ হওতে পাৰে।
- ❖ ফলমূল ও শাক-সবজি: ১ লিটৰ পানিতে এক কাপ ভিলগুৰ (সিৱৰক) মিশিয়ে ফলমূল ও শাক-সবজি কমপক্ষে ১৫ মিনিট ভিজিয়ে রাখলে ফরমালিন সহ বিষাক্তৰূপীয় ৬০-৯০% কৰে যেতে পাৰে।
- ❖ পৰীক্ষয় দেখা যাব আপেক্ষেৰ উপৰেৰ শক্ত অংশ কেৰটে ফেললে ৮৫%, মাল্টিৰ ৫০%, এৰং কমলাৰ ৭১%, ফরমালিন-কুস পারে।

কাৰ্বাইড দিমে পাকানো ফল চেনাৰ উপায়

- ❖ টমেটো, আম, পেঁপে ইত্যাদি ফলকে কৃতিমানে পাকানো হলে ফলেৰ তৃক অতি উজ্জ্বল রং ধাৰণ কৰে থাকে।
- ❖ কলাৰ ফলেৰ তৃক হুলু বাচৰেৰ থাকলেও নোটীৰ অংশ গুচ্ছ সুবজ রংয়েৰ থাকে।
- ❖ টমেটোৰ তৃকেৰ বং সমানভাৱে লাল হলে এৰং আম ও পেঁপে কমলালেৰুৰ রং এৰ মত হলো বুলতে হৈব এসব ফল কাৰ্বাইড দিয়ে পাকানো হয়েছে।

সাৰাধানতা অৰুণধ

- ❖ বানীৰ আগে মাছ, শাক-সবজি এবং খাওয়াৰ আগে থুব ভালো কৰে ফল কিছুক্ষণ পানিতে ভিজিয়ে রেখে ভালোমত ধূল গাছে পাকতে দিতে হৈন।
- ❖ ফলেৰ ভৱা মৌসুমেৰ আগে ফল কেৱল থাকত থাকতে হৈন।
- ❖ বিদেশী ফল কুৰ্যৱ অভিয়ন পাহিৱাৰ কৰে দেশী ফল কুৰ্য কৰণ। এতে কম দামে ফরমালিনযুক্ত পণ্য কেৱল সহজ হৈব এৰং দেশোৰ কৃষক নথ্য মূল্য পাৰে।

প্ৰচাৰে :

কৰি লিখালেন অন্তিমপুত্ৰ বিনাউন্দত।